

"КИЄВО - МОГИЛЯНСЬКА АКАДЕМІЯ"

Кафедра економічної теорії

РОБОЧИЙ ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН

навчальної дисципліни: МАКРОЕКОНОМІКА

Обсяг годин – 133, з них: лекційних – 30, семінарів – 22, самостійної роботи – 81

Триместр викладання - 4, форма контролю – іспит, кредитів за курс - 2,5

АНОТАЦІЯ

Курс з циклу фундаментальних дисциплін. Мета курсу: розкрити механізм функціонування національної економіки на основі вивчення сучасних макроекономічних теорій, а також міжнародного та вітчизняного досвіду реалізації макроекономічної політики. Головні завдання полягають у тому, щоб висвітлити пізнавальну і практичну функцію макроекономічної теорії, опанувати її категорійний та понятійний апарат, обґрунтувати сутність основних макроекономічних індикаторів, показати їх взаємозв'язки в базових макроекономічних моделях, які застосовуються при формуванні цілей та визначенні принципів макроекономічної політики, познайомити з її основними формами та механізмами реалізації, акцентуючи увагу на актуальних проблемах сучасної економіки України.

Наступні курси: "Макро- і мікроекономічне моделювання", "Макроекономічна політика"

ПРОГРАМА ДИСЦИПЛІНИ

Тема 1. Огляд курсу. Макроекономіка як наука. (Семінар 1)

Огляд курсу. Предмет, цілі та функції макроекономічної теорії.

Категоріальний апарат макроекономічного аналізу: принципи, категорії, теорії, моделі. Аксиоми макроекономічної теорії: раціональна поведінка "економічної" людини, "невидима рука" А.Сміта, ефективність економічної системи. Потенційний національний продукт. Концептуальні відмінності ринкової та адміністративно-командної економіки.

Література: Манків (розділ 1). *Мікроекономіка і макроекономіка* (Ч.ІІ, тема 1).

Самостійна робота: Блауг, Сміт; Маршалл; Кейнс; Мизес; Хайек; Коуз; Пігу; Стігліц, Аслунд.

Тема 2. Макроекономічна рівновага. (Семінар 2)

Макроекономічна рівновага товарного і грошового ринків у закритій та відкритій економіці. Сукупний попит та сукупна пропозиція. Модель AD\AS. Реальний та номінальний ВВП. Класична дихотомія. Класична та кейнсіанська концепції макроекономічної рівноваги. Потенційний та фактичний ВВП. Ефективний

сукупний попит. Поняття стабілізаційної макроекономічної політики та політики економічного зростання. Фази економічного циклу, відображення їх в моделі AD/AS.

Література: Манків (розділи 3; 9). *Мікроекономіка і макроекономіка* (Ч.ІІ, теми 4; 2.5; 3.1).

Самостійна робота: Кейнс; Мизес; Хайек; Фрідман; Хансен; Хаберлер; Бальцеревич, Шевчук.

Тема 3. Інституційна та еволюційна макроекономіка.

Значення соціально-культурних та історичних особливостей країни для макроекономічного аналізу. Критика „Вашингтонського консенсусу”. Роль інституцій в економічному розвитку країни. Еволюційний підхід як альтернатива неокласичним теоріям "mainstream". Статика, динаміка та генетика макроекономічних процесів. Теорія циклу М.І.Туган-Барановського. “Довгі хвилі” М.Кондратьєва. Теорія економічного розвитку Й.Шумпетера.

Самостійна робота: Стігліц; Норт; Коуз; Бажал; Туган-Барановский; Кондратьєв; Шумпетер; Майер, Раух, Філіпенко; Єрохін.

Тема 4. Макроекономічна модель країни. (Семінар 3)

Модель обігу сукупних доходів та витрат країни. Запаси та потоки, вилучення та ін'єкції. Система національних рахунків. Методи визначення обсягу та макроекономічної структури національного продукту. Показники ВНД, ВВП, ВВП. Закрита та відкрита економіка. Основні макроекономічні тотожності та рахунки. Категорія платіжного балансу країни.

Література: Манків (розділи 2; 8-1). *Мікроекономіка і макроекономіка* (Ч.ІІ, теми 1; 2; 15).

Самостійна робота: Кейнс; Мизес; Дорнбуш, Фішер; Шевчук; Система национальных счетов....

Тема 5. Модель врівноваження товарного та грошового ринків. (Семінар 4)

Проста кейнсіанська модель макроекономічної рівноваги на товарному ринку “Доходи-витрати”. Сутність моделі IS/LM. Рівновага на товарному ринку та інвестиційна функція. Сутність та побудова кривої IS. Вплив змін рівноваги грошового ринку на рівновагу товарного ринку. Сутність та побудова кривої LM. Теорія переваги ліквідності. Чинники зсунення кривих IS та LM. Сутність макроекономічної рівноваги в моделі IS/LM та застосування цієї моделі у макроекономічному аналізі.

Література: Манків (розділ 10). *Мікроекономіка і макроекономіка* (Ч.ІІ, теми 5 та 8).

Самостійна робота: Кейнс; Хансен; Дорнбуш, Фішер; Шевчук; Стігліц.

Тема 6. Проблеми фіскальної політики. (Семінар 5)

Аналіз фіскальної політики в моделі IS/LM. Мультиплікатори: державних витрат, податковий, збалансованого бюджету. Розриви безробіття (рецесійний) та інфляції, шляхи їх подолання засобами фіскальної політики. Ефекти витиснення інвестицій та

чистого експорту, “перегрів” економіки. Стимулююча та стримуюча фіскальна політика політика.

Література: *Манків* (розділи 11; 15). *Мікроекономіка і макроекономіка* (Ч.ІІ, теми 5; 6 та 8).

Самостійна робота: Кейнс; Хансен; Самуельсон, Нордхаус; Шевчук; Штігліц; Аслунд; Економіка України; Економічний розвиток.

Тема 7. Попит на гроші. (Семинар 6)

Кількісна теорія грошей та монетаризм. Вимірювання обсягу грошової маси. Попит на гроші для угод, класичний погляд. Попит на гроші як актив, кейнсіанський погляд. Реальні грошові запаси. Ціна грошей та ефект Фішера. Модель попиту на гроші.

Література: *Манків* (розділи 7; 18). *Мікроекономіка і макроекономіка* (Ч.ІІ, тема 7).

Самостійна робота: Фішер; Фридмен; Кейнс; Хайек; Мишкін; Ющенко...; Гальчинський.

Тема 8. Банківська система та пропозиція грошей. (Семинар 7)

Банки, їх роль на кредитно-грошовому ринку. Баланс Центрального та комерційних банків. Грошова база та мультиплікативне розширення пропозиції грошей. Мультиплікатори: розширення банківських депозитів та грошовий. Монетарна політика.

Література: *Манків* (розділи 18; 10-2; 11). *Мікроекономіка і макроекономіка* (Ч.ІІ, тема 7).

Самостійна робота: Мишкін; Фридмен; Фішер; Хайек; Національний банк...; Ющенко...; Гальчинський; Економіка України.

Тема 9. Взаємодія безробіття та інфляції. (Семинар 8)

Причини безробіття в ринковій економіці та категорія природного рівня зайнятості. Типи безробіття: фрикційне, структурне, циклічне. Природа та види інфляції. Закон Оукена. Відставання ВВП. Проблема вибору між інфляцією та безробіттям, інтерпретація кривої Філіпса.

Література: *Манків* (розділи 2-3; 6; 13-2). *Мікроекономіка і макроекономіка* (Ч.ІІ, тема 3).

Самостійна робота: Кейнс; Дорнбуш, Фішер; Бальцерович; Колодко; Блауг; Аслунд; Економіка України.

Тема 10. Модель відкритої економіки малої країни. (Семінар 9)

Макроекономічна рівновага національної відкритої економіки. Модель Мандела-Флемінга. Міжнародні потоки капіталу та обмінний валютний курс. Фіскальна, монетарна та торгівельна політики у малій відкритій економіці за різними режимами валютних курсів (гнучкого та фіксованого).

Література: Манків (розділи 8; 12). *Мікроекономіка і макроекономіка* (Ч.ІІ, тема 13; 11; 12).

Самостійна робота: Шевчук; Майер, Раух, Філіпенко; Колодко; Стігліц; Економіка України.

Тема 11. Економічне зростання. (Семінар 10)

Визначення категорії економічного зростання та його факторів. Неокласична екзогенна модель економічного зростання Солоу. Основний фактор довгострокового економічного зростання. Золоте правило нагромадження капіталу. Ендогенні теорії економічного зростання. Обмеження економічного зростання.

Література: Манків (розділи 4; 5). *Мікроекономіка і макроекономіка* (Ч.ІІ, тема 14).

Самостійна робота: Шумпетер; Хансен; Хаберлер; Дорнбуш, Фішер; Бажал; Майер, Раух, Філіпенко; Єрохін; Колодко; Блауг; Економіка України; Економічний розвиток.

Тема 12. Макроекономічна політика. (Семінар 11)

Необхідність державного регулювання ринкової економіки. Макроекономічні цілі, критерії та інструменти державної політики. Взаємодія фіскальної та монетарної політик: класичний та кейнсіанський підхід. Критика Лукаса та врахування раціональних очікувань. Теорія і практика економіки пропозиції та її актуальність для сучасної України. Типи політик: “за правилами”, дискреційна, вбудованих стабілізаторів.

Література: Манків (розділ 14). *Мікроекономіка і макроекономіка* (Ч.ІІ, теми 5.3; 6.1; 8.5).

Самостійна робота: Кейнс; Мизес; Фридмен; Хайек; Блауг; Стігліц; Бальцеревич; Колодко; Аслунд; Економічний розвиток...; Економіка України.

Тема 13. Сучасний стан та перспективи економіки України. (Семінар 11)

Макроекономічний діагноз економіки України. Політики виходу з макроекономічної кризи та економічного зростання. Необхідність та шляхи структурної трансформації. Основні риси сучасної макроекономічної політики уряду України.

Література: Економіка України; Урядова програма економічної політики; Економічний розвиток; Аслунд; Колодко; Стігліц; Майер, Раух, Філіпенко; Єрохін.

Самостійна робота: останні офіційні документи щодо макроекономічної політики України, поточна економічна література, наукові журнали, INTERNET сайти науково-аналітичних центрів.

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

Базові підручники:

Манків Н. Г. Макроекономіка / Пер. з англ. 4-го видання (2000 р.). - К.: Основи, 2000.

Мікроекономіка і макроекономіка: Підруч. для студентів екон. спец. закл. освіти: У 2 ч. / За заг. ред. С. Будаговської. – К.: Основи, 1998 (і подальші перевидання).

Література для самостійної роботи

- Савченко А.Г. Макроекономіка. – К.: КНЕУ, 2005.
- Дорнбуш Р., Фішер С. Макроекономіка. Пер. з англ. - К., 1996.
- Семюелсон Пол А., Нордгауз Вільям Д. Макроекономіка. Пер. з англ. - К., Основи, 1995.
- Бажал Ю.М. Економічна теорія технологічних змін. - К.: Заповіт, 1996.
- Бальцерович Л. Свобода і розвиток : Економіка вільного ринку / Пер. з польської. – Львів, 2000.
- Блауг Марк. Методология экономической науки, или Как экономисты объясняют. Пер. с англ. – М.: НП «Журнал Вопросы экономики», 2004.
- Гальчинський А. Теорія грошей. - К.: Основи, 2001 (і подальші перевидання).
- Економіка України: стратегія і політика довгострокового розвитку / За ред. акад. НАН України В.М.Гейця. - К. Інститут економічного прогнозування; Фенікс, 2003.
- Економічний розвиток і державна політика: Навч. посібник / За заг. ред. Ю.Єханурова, І.Розпутенка. – К.: Вид-во УАДУ, 2001.
- Єрохін С.А. Структурна трансформація національної економіки. - К.: Світ знань, 2002.
- Колодко, Гжегож В. Глобалізація і перспективи розвитку постсоціалістичних країн. – К.: Осн. цінності, 2002.
- Майер Д.М., Раух Д.Е., Філіпенко А. Основні проблеми економіки розвитку. – К.: Либідь, 2003.
- Мишкін Ф.С. Економіка грошей, банківської справи і фінансових ринків / Пер. з англ. – К., Основи, 1998.
- Національний банк і грошово-кредитна політика: Підручник. – К.: КНЕУ, 1999.

- Аслунд А. Розбудова капіталізму : Трансформації в країнах колишнього Радянського блоку / Перекл. з англ. – К.: Дух і Літера, 2003.
- Стігліц Дж. Глобалізація та її тягар: Пер з англ.-К.:Вид.дім “КМ Академія”, 2003.
- Система национальных счетов – инструмент макроэкономического анализа. – М., 1996.
- Шевчук В. Платіжний баланс і макроекономічна рівновага в трансформаційних економіках : досвід України. – Львів, Каменяр, 2001.
- Ющенко В., Лисицький В. Гроші: розвиток попиту та пропозиції в Україні. - К., 1998 (і подальші перевидання).

Доступні першоджерела.

- Сміт А. Добробут націй. Дослідження про природу та причини добробуту націй. – Київ: Port-Royal, 2001.
- Кейнс Дж. М. Общая теория занятости, процента и денег. - М., 1978.
- Маршалл А. Принципы политической экономии. В 3-х частях. - М., Прогресс, 1983-84 (1992 переиздание).
- Пигу А. Экономическая теория благосостояния. В 2-х т. - М., 1985.
- Кондратьев Н.Д. Большие циклы конъюнктуры и теория предвидения: Изб. труды. - М.:Экономика, 2002.
- Коуз Р.Г. (див.: Природа фірми: Походження, еволюція і розвиток / За ред. О.Е.Вільямсона, С.Дж.Вінтера; Пер. з англ. А.В.Куликова; Наук.ред.пер. В.П.Кузьменко. - К.: А.С.К., 2002).
- Мизес, Людвиг фон. Человеческая деятельность: трактат по экономической теории. – Ч., Социум, 2005.
- Норт Д. Інституції, інституційна зміна та функціонування економіки. – К.: Основи, 2000.
- Туган-Барановский М.И. Промышленные кризисы. Очерк из социальн. истории Англии.-К.:Наук.думка,2004.
- Фишер Ирвинг. Покупательная сила денег. М.: Дело, 2001.
- Фридмен М. Количественная теория денег. М.: Эльф пресс, 1996.
- Хаберлер Г. Процветание и депрессия. - М., 1960.
- Хайек Ф.А. Индивидуализм и экономический порядок. – М.: Изограф. 2000.
- Хансен Э. Экономические циклы и национальный доход. - М., 1959.
- Шумпетер Й. А. История экономического анализа : В 3-х т. / Пер. с англ. под ред. В.А.Автономова. - СПб., Экономическая школа, 2004.
- Шумпетер Й. Теория экономического развития. - М., 1982.
- Экономическая теория / Под ред. Дж.Итуэлла, М. Милгейта, П. Ньюмена: Пер. с англ.- М.: ИНФРА-М, 2004.

Розподіл навчального часу за темами

Теми	Кількість годин			
	Всього	В тому числі		
		Лекції	Семінари	Самостійна робота
1. Огляд курсу. Макроекономіка як наука.	11	4	2	5
2. Макроекономічна рівновага.	10	2	2	6
3. Інституційна та еволюційна макроекономіка	10	2		8
4. Макроекономічна модель країни.	10	2	2	6
5. Модель врівноваження товарного та грошового ринків.	10	4	2	4
6. Проблеми фіскальної політики.	10	2	2	6
7. Попит на гроші.	10	2	2	6
8. Банківська система та пропозиція грошей.	10	2	2	6
9. Взаємодія безробіття та інфляції.	10	2	2	6
10. Модель відкритої економіки малої країни.	10	2	2	6
11. Економічне зростання	12	3	2	6
12. Макроекономічна політика.	10	1	2	8
13. Сучасний стан та перспективи економіки України.	10	2		8
Всього:	133	30	22	81

УМОВИ НАВЧАЛЬНОГО РЕЙТИНГУ (бали):

Семінари: участь та підготовка домашніх завдань - 10
 Контрольні роботи (за темами: 1-6, 7-11) - 30
 Кейс з макроекономічної політики (3 стор.) - 10

За роботу в триместрі. Отримання менше 25-ти триместрових балів означає не допуск до іспиту.
--

Іспит (тест) - 50

Разом: - 100

 Програму склав: д.е.н., проф. Бажал Юрій Миколайович.
 Затверджено кафедрою економічної теорії 29.05.2007.